

Koeru Keskkool

JÄRVA VALLAST VÄLISMAALE KOLINUD EESTLASED

Uurimistöö

Autor: Gleer Kupper, 11. klass

Juhendaja: õp Tiina Põldoja

Koeru 2026

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. VÄLJARÄNDE AJALUGU	4
1.1. Eesti esimene väljaränne	5
1.2. Eesti teine väljaränne.....	6
1.3. Eesti kolmas väljaränne	7
2. INIMESTE KOGEKUSE VÄLISMAAL	9
2.1. Gren Kallasmaa elu Austraalias ja Maltal	9
2.2. Sirli Lehtsaare elu Tenerifel	10
2.3. Ketrin Päre elu Maltal	11
2.4. Reet Sõgeli elu Oulus	12
2.5. Keith Taudeni elu Austraalias	13
2.6. Janno Kupperi elu Põhja-Soomes.....	15
2.7. Andrus Aleknavitšjuse Elu Soomes	17
2.8. Jan Seire elu Austraalias.....	17
2.9. Reelika Krassi elu Suurbritannias	18
2.10. Malle Coxi elu Saksamaal	19
2.11. Aivar Kalda elu Soomes.....	20
2.12. Triin Aasmaa Gomesi elu Belgias	21
2.13. Helen Krassi elu Kuveidis	23
3. KÜSITLUSE ANALÜÜS	24
KOKKUVÕTE	29
KASUTATUD MATERJALID.....	30
LISA 1. STATISTIKA 2024. AASTA VÄLISRÄNDESALDO SOO JA VANUSRÜHMITI, EESTI RÄNDAJATE ARV EUROOPA LIIDUS	31
LISA 2. RÄNDE SUUNAD	32
LISA 3. KÜSIMUSTIK.....	33
LISA 4. INTERVJU KÜSIMUSED	36

SISSEJUHATUS

Minu uurimistöö teema on „Järva vallast välismaale kolinud eestlased“. Valisin selle teema, sest pikemat aega on mind huvitanud eestlaste elu välisriikides ja kuidas võõras riigis hakkama saadakse. Kindlasti mõjutas teema valikut ka see, et juba 9-aastaselt sain suviti käia oma isaga välismaal tööl kaasas ning 2018. aastal isaga kaasas olles sain ka käia külas oma tädil, kes elab Saksamaal. Minu uurimistöö eesmärgiks on uurida väljarände kohta ning Järva vallast välismaale kolinud eestlastest rohkem teada saada.

Andmete kogumiseks uurisin Anu Kõrbe raamatut „Eestlased Venemaal: elud ja lood“ ning otsisin materjali erinevatelt interneti lehekülgedelt ja ajakirjadest. Intervjueerisin ka Gren Kallasmaad, Sirli Lehtsaart, Ketrin Päri, Reet Sõgelit, Keith Taudenit, Janno Kupperit, Andrus Aleknovitšjust, Jan Seiret, Reelika Krassi, Malle Coxi, Aivar Kaldat, Triin Aasmaa Gomezit ning Helen Krassi (Lisa 3). Koostasın teemakohase küsitluse, mida jagasin Facebookis.

Uurimistöö jaguneb kolmeks peatükiks. Esimene peatükk käsitleb väljarände ajalugu. Teine peatükk räägib eelmainitud inimeste kogemustest välismaal. Kolmas peatükk on minu küsitluse vastuste analüüs.

1. VÄLJARÄNDE AJALUGU

Väljaränne ehk teise sõnaga emigratsioon on vabatahtlikult kodumaalt välismaale elama asumine. Seda jaotatakse kolmeks: esimene, teine ning kolmas väljaränne. Kogu inimliigi ajalugu on omamoodi rändelugu. Nii nagu päris paljud looma- ja linnuliigid, on inimenegi suure osa oma ajaloost olnud liikuv ning paigale jäänud alles viimastel aastatuhandetel. (Maailmakool)

Inimeste soov rännata on oluliselt laiendanud meie maailmapilti ja viinud uute tehnoloogiliste leiutisteni ning toonud kaasa teadmisi ja kaupu erinevatest kultuuridest. Ega ei peeta ilma asjata valgustusajastu üheks alguspunktiks nii-öelda suurte maadeavastajate rännakuid, Vasco da Gama purjetamist ümber Hea Lootuse neeme, Kolumbuse jõudmist Ameerikasse või Fernão de Magalhãesi kuulsat ümbermaailmareisi. Nendel retkedel osales küll vaid käputäis meremehi, kuid nii avanesid uued rändeteed, mida hiljem on läbinud miljonid inimesed. (Maailmakool)

Väljarännet saab veel omamoodi kaheks jagada: vabatahtlik ning sunniviisiline. Vabatahtlikult kolivad inimesed välismaale töövõimaluse, parema sissetuleku, õppimise või kaaslase pärast. Sunniviisiliselt aga rändavad välja riigist inimesed sõdade, inimkaubanduse, küüditamise, kodumaal tagakiusamis või loodusõnnetuste pärast. (Tammaru, Hansen)

Riikide suhtumine väljarändesse on igal pool erinev ja sõltub peamiselt rahvastiku olukorrast kui ka majanduslikest huvidest. Mõnes riikides, kus väljaränne on väike või kompenseerub sisserändega, ei peeta seda teemat eriti oluliseks. Nendes riikides piirduvad poliitikud tavaliselt konsulaartenuste pakkumisega, nagu dokumentide uuendamine, valimistel osalemine või abi hätta sattumisel. Näiteks Ühendkuningriik ei pidanud seda pikka aega probleemiks, kui palju britte elavad välismaal, kuigi tegelikkuses mõjutab see riigi majandust – näiteks väljastatakse välismaal elavatele pensionäridele miljardite naelade suuruseid makseid. (Maailmakool)

Teisest küljest on palju Kesk- ja Ida-Euroopa riike, kus väljaränne on tõsine probleem, sest rahvastik kahaneb ja sündimus on madal. Näiteks Leedus vähenes rahvaarv viimase paari aastakümnega veerandi võrra ning sarnane olukord on ka Rumeenias, Horvaatias, Lätis ja

Eestis. Selliste oludega riikides püütakse väljarändega toime tulla, hoides sidet välismaal elavate kodanikega ja toetades tagasipöördumist, kuid see pole just kerge. Tööturg, koolikohad, bürokraatia ning ühiskondlik suhtumine teevad kodumaale naasmise keeruliseks. (Maailmakool)

Eksisteerib ka riike, kus väljaränne on teretulnud ja isegi soovitatav. Näiteks Filipiinid julgustavad oma kodanikke välismaale minema, sest see aitab nende majandust ja vähendab rahvastikusurvet. Välismaale läinud filipiinlaste rahasaadetised moodustavad umbes kümme protsenti riigi kogutoodangust. Mehhiko on kasutanud nutikaid programme, et välismaal elavad kodanikud saaksid oma kodukohale panustada, näiteks infrastruktuuri arendades. (Maailmakool)

Lisaks on riike, kust on ajalooliselt palju välja rännatud ja mis on loonud kogukonnad, kes hoiavad kodumaa kultuuri ja keelt. Näiteks juudid, iirlased ning eestlased. See aitab kodumaad esindada diplomaatilistes ja majanduslikes küsimustes kui ka kultuuris. Tänapäeval on sellised hargmaised kogukonnad tihedalt seotud kodumaaga interneti ja reisimise kaudu. Eestist elab välismaal hinnanguliselt 150–250 000 eestlast, kes säilitavad sidemeid kultuuri ja keele kaudu, osaledes näiteks keelelaagrites ja kogukonnaüritustel. Näiteks 2025. aasta tantsupeol Iseoma oli eraldi liik nimega üleilma, kus tantsisid Eesti rahvatantsurühmad, kes tegutsevad igapäevaselt väljaspool Eestit. (Maailmakool)

Kaugeltki alati pole ränne olnud vabatahtlik avastusretk. 1526. aastal enam kui 400 aastat enne suuri Eestit tabanud küüditamislaineid jõudis praeguse Brasiilia rannikule esimene Aafrikast orje transportinud laev Ameerikasse. Arvatakse, et 16.–19. sajandil veeti Aafrikast Ameerikasse ligi 12 miljonit orja ning umbes veel miljon või kaks hukkus sel teekonnal. Kahjuks pole selline tegevus kuhugi kadunud ka tänapäeval, seda nimetatakse tänapäeval inimkaubitsemiseks. (Jakobson)

1.1. Eesti esimene väljaränne

1849. aastal tekkis Eestimaa talurahvaseadus, mis lubas liikumisvabadust linnadesse ja teistesse kubermangudesse. 1918. aastal kui tekkis Eesti Vabariik, oli Eestist väljaspool umbes 200 000 eestlast. Esimese väljarände ajal koondusid ühest Eesti piirkonnast pärit eestlased tihti Venemaale ühte asundusse, mis aitas neil suhtlusvahendina emakeelt ning kohati isegi kodumurret säilitada. Sundkollektiviseerimine, repressioonid ja eesti koolide sulgemine andis

tugeva hoobi eestlusele Venemaal. Eestlased kolisid Venemaale, et saada paremaid võimalusi oma karjääris. Pärast Eesti iseseisvumist hakkas olukord Venemaa eestlaste külades halvenema, sest senised tihedad suhted Eestiga katkesid. (Tammaru, Hansen)

19. sajandi II poolest hakati Eestist ja Liivimaalt massiliselt välja rändama, peamiseks sihtpunktiks Venemaa väheasustatud piirkonnad. Eestlasi asus elama ka Vene linnadesse, aga suurema osa eestlastest väljarändajate eesmärgiks oli omada oma maad. (Korb, 2014)

1.2. Eesti teine väljaränne

Teine suur väljaränne algas 1939. aastal, II maailmasõja ajal, seda kutsutakse ka suureks põgenemiseks. Sel korral läksid eestlased pigem Saksamaale. 1941. aastaks oli Saksamaal umbes 8000 eestlast. Läände minnes kõige populaarsemad riigid olid Saksamaa, Austria, Itaalia, Taani ning Rootsi (Lisa 2). (Tammaru, Hansen)

Teise maailmasõja tulemusena sattus Eestist läände kuni 80 000 eestlast. Neist 6–9% hukkus või suri teel. Enam kui 40 000 Eesti kodanikku jõudsid Saksamaale ning ligi 26 000 Rootsi. (Tammaru, Hansen)

Sõjajärgsete aastate kiire majanduskasv ning tööjõupuudus äratas riike ka eksperimenteerima rändepoliitikaga. Näiteks Ameerika Ühendriikides käivitus Bracero programm, mis võimaldas mehhiklastel käia lühiajaliste töötajatena raha teenimas Ameerika Ühendriikides. Mitmed Lääne-Euroopa riigid, näiteks Lääne-Saksamaa, Holland, Belgia kui ka Põhjamaad, algatasid 1950. ja 1960. aastatel külalisttöötajate programme, mille käigus värvati madala või kesktaseme kvalifikatsiooniga töölisi Vahemere piirkonna riikidest näiteks Türgi, Jugoslaavia, Maroko, Tuneesia, Kreeka. Kuigi algselt sooviti toetada ajutist tööjõu liikumist, kus inimesed lähevad Lääne-Euroopasse vaid mõneks ajaks tööle ja naasevad seejärel kodumaale, said paljudest külalisttöötajatest püsielanikud, kuna tööandjad vajasisid neid ning nende töö- ja elamislubasid pikendati korduvalt. Külalisttöötajate programmid lõpetati Euroopas 1970. aastatel, kui maailma tabas majanduskriis kuigi USA-s lõpetati Bracero programm juba 1960. aastaga. Saadi mõistagi aru, et ei ole olemas 20-aastase staažiga lühiajalisi töötajaid ning need, kel oli õigus paigale jääda, tõid järele ka oma perekonnad ning ränne ei kahanenud, vaid hoopis kasvas. (Jakobson)

1.3. Eesti kolmas väljaränne

Kolmas ulatuslik väljarändelaine Eestist algas pärast taasiseseisvumist 1991. aastal ja kestab tänaseni, mil kümned tuhanded inimesed, eeskätt noored ja ettevõtlikud naised, on suundunud välismaale haridust omandama ning paremaid võimalusi otsima. Peamine sihtmaa on Soome, kuhu on läinud üle 30 000 inimest. (Eesti hää, 2010)

Pärast Euroopa Liiduga liitumist tõusis Eesti väljaränne (Lisa 1). Elatustaset mõjutab otseselt majanduse areng ning rahvaarvu kiire kasvu ajal suureneb laste ja noorte osakaal. Kõige suurema tõenäosusega kolivad inimesed teise riiki elama vanuses 20–40 eluaastat, mida peetakse peamiseks rändeeaks. Koos inimestega liiguvad üle piiride ka nende kogemused, rõõmud ja raskused ning uued võimalused ja riskid. Eesti keele ja kultuuri säilimine ei sõltu ainult rahvastiku arengust Eestis, vaid eeskätt sellest, millised võimalused on eesti keelel ja kultuuril areneda nii kodumaal kui ka välismaal. (Tammaru, Hansen)

Tänapäeval elab välismaal palju eestlasi. 2024. aasta statistika näitab, et sel aastal kõige enam rändasid välja mehed vanuses 20–24 (Lisa 1). 2024 aasta andmetel on Eesti väljarändajate arv 17 260. Rändamine avardab meie kõigi maailmapilti. (Statistikaamet)

21. sajand on loonud mitmeid eeldusi selleks, et ränne uuesti elavduks. Raudse eesriide langemine tähendas, et ida-lääne-suunaline liikumine intensiivistus. Samal ajal on märkimisväärne rändesurve olemas ka lõuna-põhja suunal, ehkki seda püütakse rändepiirangutega kontrolli all hoida. Rände iseloomu muutumisse on enim panustanud mitmesugused uued tehnoloogiad ja ärimudelid. Odavlennufirmad, internet ja kaabeltelevisioon annavad võimaluse olla justkui mitmes kohas korraga ning avastada maailma täiesti uuel moel. Võib-olla võikski tänapäevast ajastut nimetada hoopis mobiilsuse ajastuks: kuigi suhtarvult on nüüdisaegses maailmas migrante vähem kui sajand tagasi, on nad märksa paindlikumad ning hoiavad palju tihedamat sidet ka oma kodumaaga. (Jakobson)

Milline on tuleviku maailmaränne, on raske öelda. Prognoos on seinast sein, nii utoopilisi kui ka düstopilisi. Koroonapandeemiast inspireeritult kerkivad esile nii prognoosid paljudele kui lukku keeratud maailmast, kus rändevõimalused vähenevad, kui hoopis hoogustuvast rändest. Iseasi, missuguseks see ränne kujuneb. Näiteks Ameerika rändeuuriija Douglas Massey on ennustanud, et 21. sajandil saab põhiliseks rändeliigiks sundränne ehk inimesed, kes ei rända

niivõrd tööturu vajaduste täitmiseks, vaid kes põgenevad konfliktide või humanitaarkriiside eest. (Jakobson)

2. INIMESTE KOGEMUSED VÄLISMAAL

2.1. Gren Kallasmaa elu Austraalias ja Maltal

Gren Kallasmaa kolis välismaale 2020. aasta alguses täpselt enne üleriigilist koroonapandeemiat. Ta läks Austraaliasse, et maailma näha ja uusi põnevaid kogemusi saada. Ta elas neli aastat Austraalias ja nüüdseks on kaks aastat elanud juba Maltal. Esimesed muljed Austraaliast olid väga head. Inimesed olid super sõbralikud, kliima oli väga soe, elu on seal palju stressivabam kui Eestis. Ta tundis seal kohe, et see on riik, kuhu meeldiks elama jääda. (Kallasmaa, 2025)

Kõige rohkem igatseb ta oma peret ja sõpru ning Eesti toitu. Austraalias leidub eestlasi igal pool, seega puutus ta nendega kokku kõikjal, kus peatus. Ida kaldal (Gold Coast) elades puutus ta eestlastega vähem kokku kui lääne kaldal (Perth). Maltal on tal kokkupuude ka teiste eestlastega, kuna ettevõttes, kus Gren töötab, on tööl teisigi eestlasi. Nii Austraalias kui Maltal on ametlikuks keeleks inglise keel, seega raskusi sellega ei ole. Hetkel töötab ta iGaming valdkonnas ehk online kasiinos. Austraalias töötas ta mitmes erinevas valdkonnas, sealhulgas farmis, kaevanduses ning taastamistööde tehnikuna. (Kallasmaa, 2025)

Igapäevaselt ei räägi ta eesti keelt, kuna tema elukaaslane on Argentiinast ning omavahel suhtlevad nad inglise keeles. Esimesed kolm ja pool aastat ei külastanud Gren Eestit, kuna oli Covidi periood. Nüüd Maltal elades on ta Eestit tihedamini külastanud. Austraalias elades sõbrad ja pereliikmed tal külas ei käinud, kuna oli Covidi aeg pikalt, kuid Maltal käis pere külas ühel korral. (Kallasmaa, 2025)

Gren soovib kõigil proovida erinevates riikides elamist, sest see avardab silmaringi. Kuigi alguses võib kõik tunduda hirmuäratav, siis tegelikult on väga põnev, sest tutvud paljude uute huvitavate inimestega. Pigem on tema eestlase identiteet nõrgenenud mingil määral, aga kindlasti on see endiselt olemas. Ta ütleb, et need neli aastat Austraalias olid tema elu parimad aastad siia maani. Oli väga palju unustamatuid kogemusi, mida ei vahetaks millegi vastu ning tutvused, mida hindab väga kõrgelt. Tema suurim positiivne asi selle juures oli eneseareng, mis toimus kogu selle perioodi jooksul, üritades üksi hakkama saada teisel pool maakera.

Austraaliasse soovitab ta kolida kõigil, kellel see võimalus on, Maltale aga pigem mitte. Maltal on hea ilm ja madalad maksud, kuid ülejäänul talle endale isiklikult ei meeldi. Lähiajal on tal plaanis Eestisse mõneks ajaks kolida, kuid pikemas perspektiivis on tal soov elada kusagil mujal, kuna Eesti kliima talle väga ei meeldi. (Kallasmaa, 2025)

2.2. Sirli Lehtsaare elu Tenerifel

Tenerifele kolis Sirli 2010. aasta detsembris, kuna pakuti tööd ja sõbranna pakkus elamiskohta. Hetkel elab ta Hispaanias Tenerifel (Joonis 1). Ta ei ole teistes riikides elanud. Tema esimesed muljed olid, et seal on totaalselt erinev keskkond, keel ja inimesed, ta asus tööle kohe järgmisel päeval peale saabumist. (Lehtsaar, 2025)

Joonis 1. Sirli Tenerifel (Erakogust, 2022)

Eestist igatseb ta kõige rohkem perekonda ja ema valmistatud toite. Eestlastega on kord kvartalis kokku puutunud. Kohaliku keelega Sirlil raskusi pole, ta õppis keele selgeks kuue kuuga. Ta töötab kaupluse juhatajana. Sirli räägib igapäevaselt eesti keelt. Eestit külastab kord aastas ning eestlased käivad tal ka kord aastas külas. (Lehtsaar, 2025)

Sirli soovitab välismaale kolimist, sest saab huvitavaid kogemusi. Tema eestlase identiteet on pigem tugevnenud. Suurim positiivne kogemus välismaal elades on olnud elukaaslasega tutvumine. Eestlastele, kes plaanerivad Tenerifele kolimist, soovitab ta uurida, kuhu täpsemalt soovitakse minna, saare lõuna pool on rohkem turismipiirkond ja hinnad kõrgemad või saare põhja poole, kus näeb rohkem kohalikku elu (Joonis 2). Tuleks end viia kurssi kindlasti

kohaliku hinnaskaalaga ja kui soovitakse tööle tulla, siis kindlasti keel enne selgeks õppida. Hetkel pole Sirli plaanis Eestisse naasta. (Lehtsaar, 2025)

Joonis 2. Sirli Tenereife rannal (Erakogust, 2018)

2.3. Ketrin Päri elu Maltal

Ketrini otsus osta üheotsapilet tuli väga kiirelt ja lihtsalt. Peale gümnaasiumi lõppu ei saanud ta kahjuks või nüüd ütleks õnneks soovitud ülikooli sisse, nii et pettumusest otsustas ta vaba aasta võtta ja proovida elu välismaal. Ta oli tegelikult juba peale üheksandat klassi endale sisendanud ja teistele maininud, et sooviks välismaale kolida. Viimased kolm aastat on tema koduks olnud Malta. Kahjuks veel ei ole ta mingis muus riigis elanud, aga mõtteid kuhu edasi minna on tal peast käinud läbi päris palju. Väga huvitav esimene mulje oli tal Maltast, kuna malta keel on väga teistsugune, meeletult temperamentne ja tugev, siis algselt tundus talle nagu kõik inimesed vaidleksid omavahel iga kord, kui vestlevad. Muidugi ei saa ta mainimata jätta ilma. Kui külmast Eestist kolida Vahemere äärde, on vahe suur. Seal eksisteerib ainult kaks aastaaega, kaheksa kuud suve ja neli kuud sügist. Harjuda tuli ka pea igapäevase ilutulestikuga, kuna Maltal on palju pühasid erinevate jumalate auks. Iga püha puhul on päev või ka mõne puhul terve nädal ilutulestikke näha ja kuulda. (Päri, 2025)

Kõige rohkem igatseb Ketrin muidugi peret, koduloomi ja kodu, kuid õnneks tänapäeval on lihtne videokõnet teha perega, nii et tänu sellele on kindlasti igatsus nende järele väiksem. Samuti igatseb ta loodust, seda Malta saarekesel kahjuks õieti polegi. Turismihoosajal võib tänavatel jalutades päris palju eesti keelt kuulda. Talle tundub, et iga aastaga muutub Malta ainult populaarsemaks reisi sihtkohaks eestlaste seas. Samuti on tal ka eestlastest kliente, kellest

nüüdseks on tekkinud sõbrannad. Malta keel on väga raske, nii et niisama lihtsalt see külge kahjuks ei hakka. Õnneks on Malta teine riigikeel inglise keel, nii et keelega hätta jääda on üpriski raske ja suheldud saab kõigiga. Hetkel töötab ta iluvaldkonnas küünetehnikuna ning selle kõrvalt ka tantsijana. Eesti keelt räägib igapäevaselt perega, vahel kui pea vajab puhkust inglise ja malta keelest, siis vaatab ka eestikeelseid seriaale või filme. 2025. aastal on ta Eestit külastanud rohkem kui eelmistel, enamasti üritab kaks korda vähemalt, kuid selle aasta sisse jääb kokku viis külastust. Pere külastab teda aastas vähemalt korra või kaks. (Päri, 2025)

Ketrin soovib, et kui inimene on seltsiv, ei karda muutuseid ega üksildust, siis ei tohi mõelda, vaid minna. Perest ja lähedastest kaugel elamine võib küll vahel raske olla. Aga ajapikku ikkagi ehitatakse oma elu üles selles riigis, leitakse sõbrad ja kohanetakse rohkem keskkonnaga. Kui aga ollakse vastand kõigele eelnevalt mainitule, siis tasuks otsus läbi mõelda korralikumalt. Võib olla proovida üksi reisimist kuskile pikemalt ja peale seda otsus vastu võtta. Ta usub, et sellega saab sarnase tunnetuse kätte. (Päri, 2025)

Kindlasti on tema eestlase identiteet tugevnenud, ajaga on ta hakanud rohkem hindama asju, mis enam käega katsutavad pole. Sealhulgas Eesti loodust, toitu ja lumist talve. Tema soovitus on harjuda kulutuuriliste erinevustega ning õppida nägema elu erinevast perspektiivist. Algne plaan oli tal kolida Maltale vaid aastaks, nüüdseks jookseb tal juba neljas aasta. Aga kindel on see, et kui ta peaks Eestisse naasma, siis sooviks ta proovida enne elada veel mõnes teises riigis. Tema arvates on valusam kahetseda asju, mida sa ei teinud või ei proovinud, mitte asju, mida tegid ja need untsu läksid. (Päri, 2025)

2.4. Reet Sõgeli elu Oulus

Reet Sõgel kolis Soome aastal 2007 ja põhjuseks oli uus suhe. Ta elab Põhja-Soomes Oulus. Teistes riikides ta elanud pole. Alguses tundus talle, et inimesed on Soomes palju aeglasemad ja asjad ei edenenud. Samuti oli raske tal saada pangakontot, haigekassat jne. Kõik taoline asjaajamine võttis väga kaua aega. Ja mõni aasta hiljem otsustas ta loobuda Eesti kodakondsusest, sest soomlasena on Soomes palju lihtsam elada. (Sõgel, 2025)

Kõige rohkem igatseb Reet oma vanemaid, vendi ja sugulasi. Tal olid seal mõned tuttavad pered, kellega suhtlevad omavahel päris tihti. Keelega probleeme ei ole, ta on palju koolitanud ennast. Tal on juuksuriäri ja pitsarestoran. Kahjuks enam ei räägi ta eesti keelt igapäevaselt, aga ta on sugulastega peaaegu iga päev kontaktis ja keel on säilinud hästi. Samuti tema lapsed

saavad eesti keelest aru ja suudavad päris hästi ennast väljendada. Reet külastab Eestit vähemalt korra aastas. Kohalikud eestlased käivad umbes korra kuus tal külas. Reet ütleb, et iga algus on raske ja palju on bürokraatiat. (Sõgel, 2025)

Reet soovitab pikka meelt ja kannatlikkust. Soomes elades on ta leidnud soomlaste hulgast sõpru, kes on toredad. Tema juured on Eestist ja tema südamesse jääb Eesti alati. Ta on seal nii kaua juba elanud ja kohanenud, tema lapsed on seal sündinud, kodu ja firmad on Soomes. Eestiga ei seo teda enam väga palju. Soomlased on natuke teistsugused kui eestlased, aga seal elades inimene kohaneb uute oludega ja ta võib öelda, et seal, kus on lapsed, seal on kodu. Positiivseks kogemuseks peab ta oma abikaasat, kellega seal oma kodu rajas. Reeda arvates tuleb palju tööd teha ja mitte unustada, et midagi ei kuku niisama sülle. Selline arvamus, et Soomes on lihtsam, ei ole tõsi. Tuttavaid peab olema ja suhteid ning keegi, kes aitab, kui raske on. Tema kodu on nüüd Soomes, aga Eestisse on alati tore puhkama tulla. Ta on oma eluga Soomes rahul. (Sõgel, 2025)

2.5. Keith Taudeni elu Austraalias

2019. aastal mõlgutas mõtteid Keith sõbraga, kes tuli Austraaliast tagasi Eestit külastama, et mis saaks, kui tema ka sinna koliks. Ilm on parem, palk on seal igal tööl parem kui Eestis ja mida kõike lähedat seal saaks ette võtta. Aga ta oli alles neli aastat tagasi ülikooli lõpetanud ja leidnud kindla töökoha. Siiski lubas ta mõelda selle idee peale. Samuti oli tema kaaslasel ka väga hea töökoht, korter ja koduloom ning ta ei olnud veel valmis kannapöördeks. 2020. aasta 4. veebruaril pakkis ta aga oma neiuga koos kotid ja nad astusid lennukile (Joonis 3). Nad olid mõlemad lihtsalt üle töötanud, läbipõlemise äärel ja nägid, et suures pildis ei vii seniste mustrite jätkamine neid väga kuhugi. Kulud sõid palgad ära ja tööandjad ei võtnud palgaläbirääkimistel nende probleeme kuulda. Samuti ei aidanud ilmad Eestisse jäämisele kaasa. Kui nad maandusid Austraalias, suleti riigipiirid Covidi leviku pärast mitmeks aastaks. Hetkel elab Keith Austraalias, aga on varem elanud veel Soomes (Joonis 4). Esimene mulje uues keskkonnas oli tohutu kuumus, imeilusad rannad, ookean ise, loodus, suurlinn. Samal ajal tohutu stress paberimajandusega ja uue töö leidmisega, samuti auto otsimisega. (Tauden, 2025)

Joonis 3. Keith Austraaliasse jõudes (Erakogust, 2020)

Joonis 4. Keith Austraalias (Erakogust, 2025)

Eestist kõige rohkem igatseb ta oma pere, sõpru, toite, loodust ja tänapäevast kiiremat bürokraatiat/asjade ajamist. Lääne-Austraalias Perthis on väga palju eestlasi. Julgelt saab ta väita, et kokku puutub ta igakuiselt 100 erineva eestlasega. Tal on raskusi ka keelega, sest inglise keel võib olla väga hea, aga see, kuidas austraallased seda räägivad, on väga üle mõistuse. Keith ta töötab mehhaanikuna ehitusvaldkonnas. Kodus räägib ta eesti keelt. Keskmiselt külastab ta Eestit pooleteise aasta tagant. Eestlased külastavad teda kahjuks harvem. (Tauden, 2025)

Keith arvab, et tema eestlase identiteet on nõrgenenud. Kõige positiivsem kogemus välismaal elades on olnud tal oma võimete avastamine erinevates olukordades ekstreemsed maastikul telkimised ja autoretked (Joonis 5). Tulevikus ta sooviks olla kuus kuud Eestis ja kuus kuud välismaal ning reisida. Kogemus elada ja toime tulla välisriigis on teda mentaalselt ja vaimselt tohutult arendanud. Ta soovitab seda kõigile. Nad ise läksid kuueks kuuks, kuid nüüd on saanud neil sellest kuus aastat. (Tauden, 2025)

Joonis 5. Keithi telkimine (Erakogust, 2022)

2.6. Janno Kupperi elu Põhja-Soomes

Janno otsustas välismaale kolida, kuna Eesti majandus ei ela kõige paremaid aegu ning, et ta saaks oma perele paremat lubada. Hetkel elab ta Soomes (Joonis 6) ning varasemalt on elanud pool aastat Norras. Esimesed muljed uues keskkonnas ei olnud tal midagi erilist. Kõik on Soomes selline, nagu ta arvas. (Kupper, 2025)

Joonis 6. Janno Soomes (Erakogust, 2026)

Kõige rohkem igatseb Janno oma lapsi ja Eesti toitu. Ta puutub pidevalt eestlastega kokku, kuna samas firmas töötab pea 30 eestlast. Kohaliku keelega on tal raskusi olnud. Õnneks ajaga on asjad paremaks läinud. Ta töötab transpordisektoris autojuhina (Joonis 7). Räägib igapäevaselt eesti keelt. Eestit külastab ta nii sageli, nii kuidas töögraafik võimaldab, 4–5 korda aastas. Tal on eestlased kogu aeg ümber. (Kupper, 2025)

Joonis 7. Janno tööauto Soomes (Erakogust, 2025)

Janno ütleb: „Kui oled noor ja alles otsid oma teed, siis kindlasti tuleb käia ja kogeda seda, mida lai maailm pakub. Aga minek peab olema kaalutletud. Et oleks olemas töö, sihtriik oleks turvaline. Minge rännake, aga tulge lõpuks koju tagasi. Kui oled südamest eestlane, siis seda ei muuda miski. Näha ilusaid paiku, kogeda teisi kultuure, tutvuda uute ja huvitavate inimestega. Igaüks on ise oma õnne sepp! Kui on tahtmist, siis tuleb minna”. Kindlasti tahaks Janno ühel päeval jälle Eestis elada ja arvab, et uisapäisa ei tasu elus mitte midagi teha. (Kupper, 2025)

2.7. Andrus Aleknavitšjuse Elu Soomes

Aasta oli 2003 ja Andrus tahtis 5–10 aastaks välismaale tööle minna, aga nüüd on ta olnud seal juba 22 aastat. Hetkel elab ta Soomes ja ei ole üheski teises riigis elanud. Alguses oli tal raskusi suhtlemisega, kui soome keele oskus oli väga kehv. Inimesed olid seal hästi abivalmid ja aitasid alati, kui ta abi vajab. (Aleknavitšjus, 2025)

Kõige rohkem Eestist igatseb Andrus oma peret ja vanu sõpru. Ta tunneb palju eestlasi, aga suhtleb paari kolmega tihedamalt. Paljude eestlastega on korvpallivõistlustel tutvunud. Alguses oli tal raskusi kohaliku keelega, aga keel on väga sarnane, kuigi paljude sõnade tähendus on hoopis midagi muud. Andrus töötab puidutööstuses ja ei räägi eesti keelt igapäevaselt. Eestit külastab ta umbes kolm kuni viis korda aastas. Eestlased on tal külas käinud seal ehk viis korda. (Aleknavitšjus, 2025)

Andrus soovib välismaale kolimist, aga koju tagasi tulla on alati võimalik. Ta arvab, et võõra keele õppimine ei tee kellelegi paha. Erinev kultuur ja erinevad kombad on tema meelest huvitavad. Nii kaua kui tema seal elanud on, tema eestlase identiteet nõrgenenud, aga kõigile ütleb ta alati pea püsti, et on eestlane. Tal oli soomlastest oma arvamus ja ausalt öeldes oli ta positiivselt üllatunud, et tema arvamus oli vale. Inimesed on olnud tema vastu väga sõbralikud. Liikluskultuur on Soomes viisakam. Ta on saanud palju uusi tutvavaid ja sõpru. Kui kellelgi plaan on Soome kolida, soovib Andrus õppida soome keelt, uurida enne minemist natukene kohalikku kultuuri, et ei tuleks väga suuri üllatusi. Abi küsimine ei ole häbiasi. Ta usub, et Soomes saab iga eestlane hakkama, kui tahab. Hetkel näeb ta oma tulevikku Soomes, vähemalt niikaua kui tema lapsel on koolid käidud. (Aleknavitšjus, 2025)

2.8. Jan Seire elu Austraalias

Jan läks Austraaliasse viis aastat tagasi ehk siis 2020 ja põhjus oli lihtne, ta tahtis natukene maailma näha ja mugavustsoonist välja astuda, iseendale uusi kogemusi hankida. Alguses oli

tal väga raske ja koduigatsus oli pidevalt sees kripeldamas. Eriti raske oli keelebarjäär. Jan ütleb: „Esimesed muljed olid lahedad, kõik oli uus ja huvitav, inimesed sõbralikud ja naeratasid, soe ilm, troopiline keskkond.“ (Seire, 2025)

Jan igatseb Eestist kõige rohkem oma perekonda ja näha, kuidas vennalapsed kasvavad. Tema jaoks on kaks kõige raskemat perioodi on tal alati jaanipäevad ja jõulud. Jan ütleb: „Sa hakkad igatsema kõige tavalisemaid ja lihtsamaid asju elus, näiteks kelgutamine või isegi värske niidetud muru lõhn, siin on muru suveti enamus aeg kõrbenud. Veel lihtsamatest asjadest hakkad igatsema musta leiba või kartulimaitseainet, kohukesti, sest neid seal pole.“ (Seire, 2025)

Jan puutub igapäevaselt eestlastega kokku, tänaseks rendib ta ise maja, kus elavad ka tema eestlastest sõbrad ja ühtlasi neil on väga äge Eesti discgolfi kommuun, kus nad teevad trenne ja käivad pidevalt võistlemas. Ta on Austraalias erinevaid töid teinud, enamik aja töötanud masinate peal, näiteks hiljuti oli ta kaks aastat kullakaevanduses suurte veoautode peal, aga nüüd töötab ta teehöövliga ühes väikeses pereettevõttes. Koolis pole ta seal olles käinud. Ta on viie aasta jooksul kolm korda käinud vahelduva eduga Eestis. Keegi tema perekonnast pole veel sinna külla keegi läinud, lähitulevikus on ikka plaan nemad ka tal sinna reisile viia. (Seire, 2025)

Ta tunneb ennast alati eestlasena ja kui kodu ei saa kunagi unustada. Ta arvab, et kõige positiivsem kogemus, mis ta sealt saanud on, erinevate ja uute inimestega tutvumine. Ta soovib mitte karta väljakutseid, sest need arendavad inimesena. Miski pole võimatu, usku peab olema iseendasse ja enda lähedastele peab toetuma. Jan näeb ennast tulevikus pigem Eestisse naasmas. (Seire, 2025)

2.9. Reelika Krassi elu Suurbritannias

Reelika kolis välismaale 2013.aastal, ta oli eluhetkel, mil oli vaja elus muutust ja tekkis võimalus kolida. Hetkel elab ta Suurbritannias aga on varem elanud ka lühikest aega Soomes. Tal oli meeldiv esmamulje, sest inimesed olid väga sõbralikud ja vastutulelikud. (Krass, R., 2025)

Kõige rohkem igatseb ta välismaal oma peret ja loomulikult Eesti toitu. Kuna tal elavad paar sugulast ja tuttavat Inglismaal siis tuleb kokkupuutumisi ette tihti. Keelega ei olnud raskusi, kuna sai koolis inglise keelt õpitud. Reelika töötab raamatupidamises. Ta räägib eesti keelt

igapäevaselt ning suhtleb iga päev oma perega telefoni teel. Ta üritab käia vähemalt kolm või neli korda aastas Eestis. Samuti käivad eestlased tal aastas kolm või neli korda külas. (Krass, R., 2025)

Kasuks tuleb teha uurimust riigi kohta, kuhu on plaan kolida, tutvuda kohalike tavade ja kommetega. Ta ütleks, et ta eestlase identiteet on mõndade asjade suhtes nõrgenenud aga samas mõne muu asja suhtes tugevnenud. Ta kohtus oma praegust elukaaslast, kellega on praeguseks olnud koos üle kümne aasta. Kindlasti soovib ta ühineda eestlaste gruppidega Facebookis, et saada nõuandeid ja nippe, kuidas seal paremini hakkama saada ja vajadusel ka abi saada. Ta arvab, et jätkab elamist välismaal, kuid väga võimalik, et mõnes soojemas riigis. (Krass, R., 2025)

2.10. Malle Coxi elu Saksamaal

Malle kolis Eestist ära 2010. aastal võttis ülikoolist akadeemilise puhkuse, et minna Saksamaale ja õppida saksa keelt, mida oli vaja B-võõrkeelena ülikooli õpingute juurde. Ta elab hetkel Saksamaal, aga on varem elanud ka Hispaanias. Alguses oli raske, sest ta ei osanud keelt. Samas oli tal väga huvitav tutvuda uue kultuuri ja keskkonnaga. (Cox, 2025)

Kõige rohkem igatseb ta Eesti toite ja eesti keelt. Eestlastega puutub ta päris palju kokku – neil on seal Eesti kogukond ja väike Eesti kool. Tal on ka eestlastest sõbrannasid. Saksa keel on tema jaoks väga raske. Sellega tuleb tal endiselt harjuda, eriti häälduse ja aktsendiga. Malle töötab hariduse valdkonnas. Ta räägib eesti keelt igapäevaselt, sest tal on kodus kaks väikest last, kellega räägib ainult eesti keeles. Viimastel aastatel käib ta Eestis umbes kord aastas, varem kaks korda aastas. Pereliikmed käivad tal külas üks kuni kaks korda aastas, samuti käivad aeg-ajalt ka eestlastest sõbrannad. (Cox, 2025)

Ta soovib kindlasti enne kolimist õppida sihtriigi keelt vähemalt algtasemel ja olla avatud uutele kogemustele. Ta tunneb, et välismaal elades on tema eestlase identiteet tugevnenud – tunneb end rohkem eestlasena kui varem. Ta soovitaks kindlasti nendele, kes plaanivad Saksamaale kolida, õppida eelnevalt saksa keelt ja olla valmis paberimajanduseks, mida Saksamaal on palju. Hetkel tal Eestisse naasmise plaane ei ole, soovib välismaal jätkata elamist. (Cox, 2025)

2.11. Aivar Kalda elu Soomes

Aivari välismaale kolimine oli seotud juhusega. Tal õnnestus pääseda aastal 1991 Soome kooli õppima. See oli tema peamiseks põhjuseks või otsuseks. Muljed olid tal “hiigelsuured,” kuna läks riigist, mis oli Nõukogude Liidu võimu all ja kõik elasid raudse eesriide taga ega pääsenud lääneriikidesse. Neile tehti propagandat, et hea elu on ainult Nõukogude Liidus ja Lääne riikides on kõik pahasti. Natukene siiski sai ta aimu, milline on elu Soomes, kuna Ervital elades õnnestus tal väga selgete ilmadega vaadata kesktelevisiooni lainepikkusel Soome televisiooni. Seal nägi Aivar, milline elu oli tegelikult Soomes. Ta mäletab, et kui neid Soome viidi, siis oli neid saatmas KGB agent ja neile anti juhised, kus tuli laevast väljudes minna otse bussi, mis neid ootas ja ringi vaatama jääda ei olnud lubatud. Agent saatis neid ka bussini. Peale seda algas vabadus ja Aivar mäletab, et kui ta esimesele koolivaheajale läks, oli Eesti iseseisvunud. Loomulikult see kontrast Eesti ja Soome vahel oli meeletu igas valdkonnas. Seal oli palju avastamist ja imestamist ja loomulikult tõusis järsult ka majanduslik heaolu. Neisse suhtuti hästi ja abistavalt. Kooli lõpetas ta 1993. aastal ja sel ajal oli Eestis väga keeruline aeg ja ta tegi otsuse jääda Soome. Aivari jaoks on kodumaa ikka südamelähedane. Eestis on omad inimesed, üritused jne, kuid tänu sellele, et Soome ja Eesti vaheline liiklus on väga lihtne ja tihe, siis Aivar otseselt puudust millestki ei tunne. Tema jaoks on Eesti ja Soome suhteliselt tihedalt integreerunud juba. (Kalda, 2025)

Soomes elab väga palju eestlasi. Isegi tema kodukülalt mõned eestlased. Ta puutub kokku suhteliselt tihedalt Eesti inimestega nii tööalaselt kui ka vabal ajal. Keelega mingeid raskusi tal polnud. Ta omandas soome keele täielikult koolis poole aastaga. Hetkel töötab ta ehitusvaldkonnas ettevõtjana (Joonis 8). Tema pere ning osad sugulased elavad samas riigis temaga. Eestis elavad tema vanemad, osa sugulasi, sõbrad ja tänapäeval on suhtluseks loodud palju erinevaid võimalusi ja nende kaudu on pidev kontakt. Ta käib Eestis iganädalaselt. Vastavalt olukorrale käivad tal eestlased külas, keskmiselt korra kuus. (Kalda, 2025)

Joonis 8. Aivar töö (Erakogust, 2025)

Aivar soovib enne välismaale minekut teha korraliku eeltöö, kuna viimastel aastatel on tehtud migratsiooni osas asju keerulisemaks. Sotsiaalseid tagatisi on kärbitud riiki tulevatele isikutele. Peab olema valmis selleks, et omal oleks piisav finantsvõimekus toimetulekuks esimestel kuudel. Eestlase identiteet nõrgenenud tal kohe kindlasti ei ole tänu sellele, et ta on tihedas suhtluses ja kontaktis koduriigiga. Kui arvestada seda 1991. aasta perioodi, kui ta Soome läks, siis kõige positiivsem oli lääne ühiskonnaga integreerumine ja meeleto elatustaseme tõus. Tänapäeval ei tasu luua väga suuri illusioone paremast elust, kuna elatustase on tänaseks vähemasti Soome-Eesti osas suhteliselt võrdne. Palkade ja töötingimuste osas on Soome muidugi veel ees. Eestis on maksud kõrged, kuid Soomes on samuti kuigi näiteks reisimist saab endale lubada ka inimene, kes tegutseb koristustööde valdkonnas. Eestis on see pigem ebatõenäolisem. Pikas plaanis on tal plaan naasta Eestisse. Aivar on arvamusel, et ta on teinud hea otsuse. Välisriigis elamine on andnud talle palju kogemusi ja avardanud silmaringi. (Kalda, 2025)

2.12. Triin Aasmaa Gomesi elu Belgias

Triin kolis välismaale 2004. aastal. Eesti liitus siis Euroopa Liiduga ning see pakkus talle võimalust erialaselt põnevale töökohale. Triin elab hetkel Belgias ning õpingutega seoses on elanud ka Saksamaal. Alguses igapäevaelu sisseseadmine, elukoha leidmine, pangakonto avamine, internetiühenduse saamine uues elukohas, oli talle küllaltki keeruline, sest

asjaajamine oli väga teistsugune võrreldes Eestiga. Samuti ei rääkinud ta alguses prantsuse keelt, mis raskendas asjaajamist. Kui esmane hädavajalik oli korda aetud, osutus talle elu teises riigis väga huvitavaks ja silmaringi laiendavaks. Rahvusvaheline elu- ja töökeskkond võimaldas tal tutvuda paljude teistest riikidest pärit inimestega. Reisimine on ka Belgiast teistesse riikidesse väga lihtne, mis lisas talle veelgi põnevust. (Aasmaa Gomes, 2025)

Kõige rohkem Eestist igatseb Triin musta leiba. Ta puutub väga palju eestlastega kokku. Belgias on väga aktiivne Eesti Selts, mis pakub hulgaliselt võimalusi kaasmaalastega kohtumiseks, toimub palju kultuuriüritusi, Eesti teatrietendusi jne. Ka tööalaselt puutub ta eestlastega küllalt palju kokku. Belgiasse elama asudes ei olnud ta prantsuse keelt õppinud, kuid ta käis keelekursustel ja omandas keele mõne ajaga. Ta töötab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees, mis on üks Euroopa Liidu institutsioonidest (Joonis 9). Ta on poliitikaspetsialist tööhõive, immigratsiooni ja integratsiooni ning demograafia valdkondades. Igapäevaselt räägib ta valdavalt inglise keelt, kuid ka prantsuse, saksa ja eesti keelt. Eestit külastab ta 2–3 korda aastas. Eestlased külastavad teda kolm korda aastas. (Aasmaa Gomes, 2025)

Joonis 9. Triin tööol (©EU 2026 - source: EESC)

Triin soovib enne välismaale kolimist teha põhjalikku eeltööd, et tutvuda sihtkohariigi elukorraldusega, kuidas tulla toime praktilise elukorraldusega, näiteks uurida, kas on sotsiaalmeediakanalites eestlaste grupe selles riigis ja küsida nõu sealt; olla valmis, et asjad ei pruugi alguses olla väga lihtsad, kuid kindlasti on see lõpuks rikastav kogemus. Kohaliku keele omandamine on pikema viibimise korral mõõdapääsmatu. Kindlasti on tema eestlase identiteet

tugevnenud. Kaugel elades saab selgemalt aru kodumaa väärtusest ja Eestis käimine rõõmustab alati väga. Ta usub, et kokkupuude teiste rahvaste ja kultuuridega, tugevneb enda identiteet eestlasena. Oma tööelu plaanib ta veeta Belgias, selle lõppedes tahab hakata veetma rohkem aega Eestis, kuid jagades seda perekondlikel põhjustel ka Portugaliga. Kogemus on olnud kokkuvõttes väga positiivne ja tal on hea meel, et talle selline võimalus avanes. (Aasmaa Gomes, 2025)

2.13. Helen Krassi elu Kuveidis

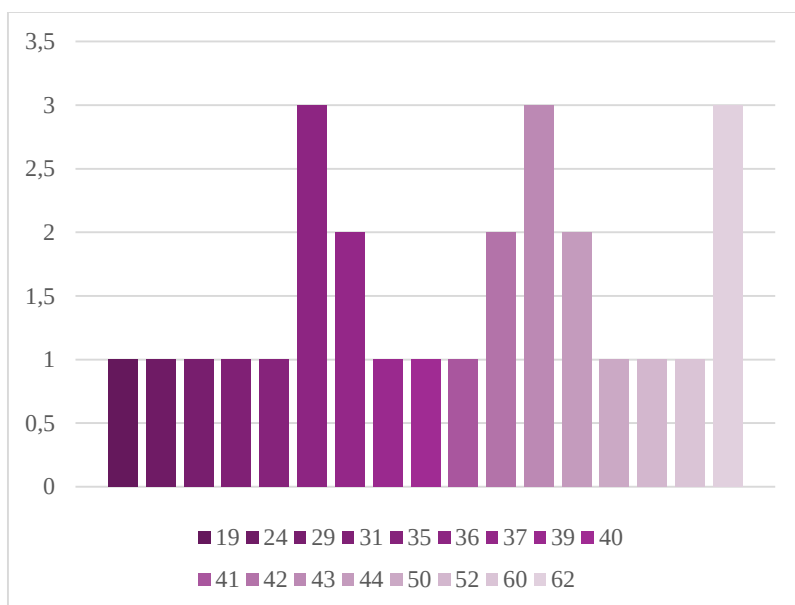
Helen lahkus Eestist 2009. aasta jaanuaris, põhjuseks oli lihtsalt rutiin, mis oli talle tekkinud politseis töötades. Hetkel elab Helen Kuveidis, aga on elanud varem ka Egiptuses, Hispaanias, Iirimaa, Inglismaal ja Prantsusmaal. Uus keskkond on alati põnev ja uudne. Kunagi ei hakka igav ja on palju avastamisrõõmu. (Krass, H., 2025)

Helen igatseb Eestist kõige rohkem oma perekonda ja sõpru. Hetkel Kuveidis elades ei puutu ta eestlastega üldse kokku. Teistes riikides, kus ta elanud on, olid eestlaste kogukonnad olemas. Kuveidis suhtleb ta inglise keeles, mingeid raskusi ei ole. Ta töötab algklasside õpetajana. Ta suhtleb oma sõpradega ja perega igapäevaselt eesti keeles. Ta külastab Eestit vähemalt neli korda aastas, suvepuhkuse veedab ta samuti Eestis. Kuveidis pole tal Eestist külalisi käinud, aga eelmistes riikides elades külastasid tema sõbrad ja pere teda tihti. (Krass, H., 2025)

Helen soovib proovida elamist välismaal, sest see kindlasti avardab silmaringi ja õpetab asju erinevate vaatenurkadest nägema. Ta arvab, et välismaal elamine ei ole tema eestlase identiteedile mõjunud. Ta on kohanud erinevaid inimesi ja leidnud kalleid sõpru, kellega on siiani ühenduses. Helen ütleb: „olge avatud kõigele uuele, erinevad rahvad elavad erinevate tavade traditsioonide järgi. Ei maksa liiga kinni olla selles, mida vaid meie õigeks peame”. Hetkel peab ta plaani ikka Eestisse naasta. (Krass, H., 2025)

3. KÜSITLUSE ANALÜÜS

Uurimistöö raames viisin ma läbi küsimustiku (Lisa 3) Facebookis, et saada teada rohkem Järva vallast välismaale kolinud eestlaste kohta. Küsitlusele vastajaid oli kokku 28. Kõige noorem vastaja oli 14-aastane. Kõige vanemad olid 62-aastased, neid oli kolm. Vastajate seas oli kõige rohkem 36-, 43- ja 62-aastaseid, keda oli igas kolmes vanuses kolm inimest. Üks inimene on jätnud oma vanuse ütle mata. Kokku oli väga erinevas vanuses vastajaid (Joonis 10) 28 vastajast 7 on mehed, 20 naist. Üks on jätnud vastamata.

Joonis 10. Vastajate vanused

Vastajatest üheksa on varasemalt elanud välismaal ning nendest 19 elavad hetkel välismaal. Inimesed, kes vastasid eelmisele küsimusele, et elavad hetkel välismaal, nendest üks on elanud seal alla 1 aasta, kaks inimest on elanud 1–3 aastat, neli on elanud 5–10 aastat ja 12 vastajatest on üle 10 aasta välismaal elanud. Kes vastasid, et on varasemalt elanud välismaal, nendest viis elasid 1–3 aastat, kaks elasid 4–5 aastat, neli inimest elasid 5–10 aastat ning üle 10 aasta elasid vastajatest kuus inimest välismaal.

Küsitlusele vastajatest kõige rohkem inimesi elavad või varasemalt elasid Soomes, kokku oli neid 16. Nendest varasemalt on Soomes elanud 6 ja neist 10 elavad hetkel Soomes. Vastajatest

üks inimene on varasemalt elanud Norras. Kaks inimest on varasemalt elanud Saksamaal, üks neist on varasemalt elanud USAs. Vastajatest üks elab hetkel Jaapanis ning üks elab hetkel Rootsis. Vastajatest kaks inimest elavad hetkel Austraalias. Vastajatest kaks inimest elavad hetkel Suurbritannias ning üks elab hetkel Inglismaal. Vastajatest kaks inimest elavad hetkel USAs.

Küsimusele, kuidas sattusid välismaale, vastas üks, et Au-pairi kaudu. Kolm inimest vastasid, et tahtsid otsida seiklust. Neli vastajatest läksid õpingute pärast. Kaheksa inimest läksid välismaale pere või suhete pärast. Kõige suuremaks põhjuseks on olnud töö. Mõni esitas ka mitu põhjust.

Välismaale elama jäämise peamisteks põhjusteks olid parem palk ja töövõimalused, kõrgem elukvaliteet ning võimalus end erialaselt arendada. Paljud vastajad jäid välismaale töö, õpingute või parema töökultuuri tõttu, tuues esile inimväärsema suhtumise, stabiilse keskkonna ja meeldiva ühiskonna. Oluliseks põhjuseks olid ka perekondlikud asjaolud, nagu abiellumine, abikaasa või laste isa töö välismaal ning pere ühine otsus. Samuti mainiti paremaid haridus- ja enesetäiendamise võimalusi ning suuremaid üldisi arenguvõimalusi võrreldes Eestiga. Neli inimest jätsid vastamata.

Uues riigis kohanemise kogemused olid vastajate seas väga erinevad. Mõne jaoks osutus see keeruliseks või isegi väga raskeks, samas teistele ei valmistanud see suuremaid probleeme. Kohanemist lihtsustas keeleoskus ning asjaolu, et pereliikmed või tuttavad elasid neil juba samas riigis varasemast ajast. Ühe vastaja sõnul oli alguses eriti väsitav, sest uus keskkond nõuab harjumist ning igapäevaste toimingute tegemine võtab alguses palju energiat. Kui inimene ei tunne keelt ega kohalikke tavasid, muutub ka lihtne igapäevaelu ajamahukaks ja kurnavaks. Aja jooksul kujunevad inimestel välja rutiinid, kasvab kindlustunne ning igapäevaste asjadega tullakse toime ilma suurema frustratsioonita. Keeleoskuse paranemine muudab elu märgatavalt lihtsamaks. Mitmed vastajad tõid välja, et said kohanemiseks tuge rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ning elasid teatud mõttes “rahvusvahelises mullis”, kus abi ja nõu saamine oli kergesti kättesaadav. Samuti aitasid kohalikud sõbrad vältida suuremaid eksimusi ja toetasid igapäevastes olukordades. Mõne jaoks osutus kõige keerulisemaks ametlik asjaajamine, näiteks dokumentide tõlkimine, kinnitamine ning viisa ja elamisloa taotlemine, mis nõudis palju aega, kannatust ja rahalisi kulusi. Raskuste määr sõltus ka varasemast elukogemusest ning riigist, kuhu koliti. Leidus ka neid, kelle jaoks kohanemine ei olnud

keeruline, kuna kultuurilised erinevused olid väikesed ning kodumaale pääses vajadusel kiiresti.

Välismaale kolimise juures peeti kõige raskemaks perest ja lähedastest eemal olemist, sõprade ja sugulaste mahajätmist ning tugivõrgustiku puudumist. Paljude jaoks oli keeruline ka keelebarjäär ja uue keele õppimine, isegi siis, kui enne kolimist oli keeleõpe juba läbitud. Raskusi tekitasid samuti kultuurilised erinevused, teistsugused arusaamad ja mõtteviisid ning uue elurütmi ja elukorraldusega harjumine. Mõne jaoks oli keeruline töö leidmine ja tööga kohanemine, samuti paberimajandus, maksusüsteemist arusaamine ja kohalike seaduste mittetundmine. Lisaks toodi välja laste vastumeelsus kolimisele, füüsiline kaugus Eestist ning see, et Eestis olevad lähedased ei mõista alati välismaal elamise eripärasid.

Samas nimetati välismaale kolimise juures mitmeid aspekte ka lihtsaks. Kergemaks muutis kohanemise kohalike inimeste abivalmidus ja sõbralik suhtumine. Paljudele oli lihtne leida uusi sõpru ja luua uus tutvusringkond, eriti kui sihtriigis olid juba tuttavad või eestlased ees. Mõne jaoks osutus keele õppimine aja jooksul lihtsamaks, eriti keelekeskkonnas või juhul, kui keel sarnanes eesti keelega. Lihtsaks peeti ka elamiskoha leidmist ja elamistingimustega harjumist ning igapäevaellu sisseelamist. Positiivsena toodi välja võimalus saada uusi kogemusi, muutuda avatumaks ja uudishimulikumaks ning õppida tundma teistsuguseid kultuure ja eluviise. Samuti leevendas koduigatsust see, kui kodumaale oli lihtne ja kiire tagasi tulla.

Eestist lahkudes olid kaks inimest 25–30 aasta vanused ning kolm inimest olid vanusevahemikus 30–35. Viis inimest olid vanusevahemikus 18–20 ning lausa kaheksa inimest olid vanusevahemikus 20–25. Vanusevahemikus 35–40 oli kolm ning neli inimest vastajatest oli 40+. Üks inimene oli välismaale kolides 2-aastane.

Üks kõige vajalikumaid oskusi välismaal hakkama saamiseks on keele oskamine, suhtlemisoskus ning julgus. Paljud vastasid, et oleks soov areneda eriti keele õppimisel. Oluline on avatud meel ja teiste kultuuride mõistmine. Ei tasu kunagi võrrelda või hinnata kohalikke kombeid, traditsioone ja elukorraldust endale harjumuspärase mõõdupuuga. Tuleb lihtsalt kogeda ja harjuda kohapealsega ning võtta seda täpselt nii, nagu see kõik on ilma hinnanguid andmata. Tähtis on ka positiivsus, avatus, aktiivne olemine. Ei tohi esimesel raskel hetkel kohe alla anda. Hea oleks ka omada kohaliku sotsiaalsüsteemi kohta eelteadmist.

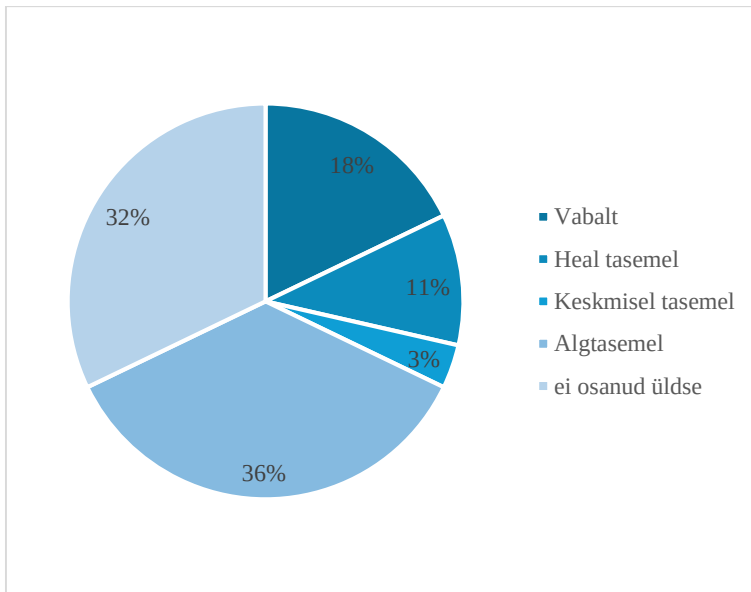
Enamik vastajaid leiab, et noortel tasub proovida elu välismaal, sest see avardab inimeste silmaringi ja rikastab maailmapilti. Välismaal elamine aitab paremini mõista erinevaid kultuure, inimesi ja eluviise ning arendab keeleoskust. Samuti õpetab see iseseisvust, kohanemisvõimet ja vastutust, sest noor peab ise hakkama saama. Paljud rõhutavad, et noorena on lihtsam välismaale minna, kuna pole veel suuri kohustusi. Kogemused välismaal aitavad paremini hinnata nii teisi riike kui ka oma kodumaad ning võivad anda julgust püüelda suuremate eesmärkide poole. Üldiselt nähakse välismaal elamist kui väärtuslikku kogemust, mis aitab inimesena kasvada ja oma tulevikku teadlikumalt kujundada.

Vastajate hinnangul sõltub inimeste soov Eestisse jääda või naasta peamiselt majanduslikust olukorrast ja üldiselt elukvaliteedist. Kõige olulisemaks peetakse kõrgemaid palkasid, õiglasemat maksusüsteemi, paremaid töötingimusi ja töötajate tugevat kaitset. Samuti rõhutatakse usaldust riigi juhtimise vastu, poliitilist stabiilsust ning inimlikumat ja lugupidavamat suhtumist inimestesse. Oluliseks peetakse ka töökohtade rohkust, majanduse arengut ning avatud ja sallivat ühiskonda, kus väärtustatakse kultuuri ja loodust.

Eestist eemal olles igatsetakse kõige rohkem peret ja sõpru, millega nõustus vastajatest 15 inimest. Neli inimest vastasid, et igatsevad Eesti toitu. Kolm inimest vastasid, et eesti keelt ja kultuuri. Mõni soovis ka pikema vastuse kirjutada. Ühe inimese vastuseks oli: „Igatsen osasid toiduaineid, pere ja sõpradega koos olemist, sinililli ja sookurgede kruuksumist.“ Üks vastaja ütles oli, et igatseb Eesti loodust ja vabadust. Üks vastaja oleks tahtnud valida kõik valiku variandid. Üks vastajatest igatseb kõige rohkem Eesti loodust. Üks vastajatest igatseb kõige rohkem pere ja sõpru ning eesti keelt ja kultuuri.

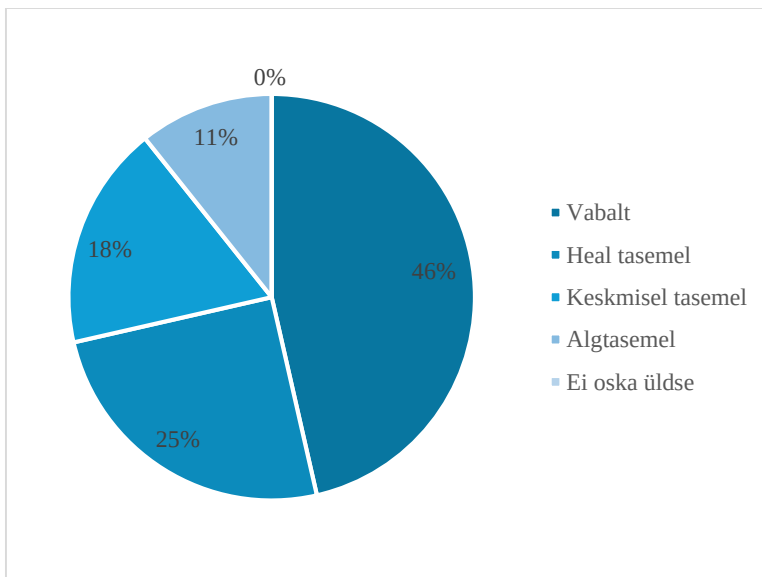
Küsimusele, et kui palju te igapäevaselt räägite eesti keelt, vastasid 4, harva ning teised neli vastasid vahepeal. Kaheksateist inimest vastasid igapäevaselt.

Kaks viimast küsimust on omavahel seotud. Küsimusele kui hästi valdasite kohaliku keelt riiki kolides (Joonis 12)? Üheksa inimest vastasid, et ei osanud üldse ning kümme vastajatest oskasid algtasemel. Üks oskas keskmisel tasemel. Kolm oskasid heal tasemel ja viis inimest oskasid vabalt.

Joonis 12. Kohaliku keele oskus enne kolimist

Viimane küsimus oli: „Kui hästi oskate kohaliku keelt nüüd?“ (Joonis 13). Vastajatest kolm oskavad algtasemel. Viis inimest keskmisel tasemel. Seitse inimest oskavad heal tasemel ning 13 oskavad vabalt rääkida kohalikku keelt.

Joonis 13. Kohaliku keele oskus nüüd

KOKKUVÕTE

Uurimistöö eesmärk oli uurida väljarände kohta ning Järva vallast välismaale kolinud eestlastest rohkem teada saada.

Väljaränne ehk teise sõnaga emigratsioon on inimeste kolimine vabatahtlikult või sunniviisiliselt. Ränne on olnud osa inimkonna ajaloost ning on aidanud kaasa maailmapildi, kultuuride ja majanduse arengule. Riikide suhtumine väljarändesse on erinev: mõnes nähakse selles probleemi, teistes majanduslikku kasu.

Uurimistöö tegemisega sain palju uusi teadmisi väljarände kohta.

Eestimaal saab jagada väljarände ajalugu kolmeks. Esimene, mis algas 1849 ning see oli suunatud peamiselt Venemaale. Teine, mis algas 1939. aastal, II maailma sõja ajal, seda kutsutakse ka suureks põgenemiseks ning selle ajal põgeneti pigem läände. Kolmas suur väljaränne Eestist on toimunud peale taasiseseisvumist 1991.aastal kuni tänapäevani ning see on seotud õppimise ja tööotsingutega välismaal, seda eriti peale Euroopa Liiduga ühinemist. Tänapäeval on ränne muutunud lihtsamaks tänu tehnoloogiale ja parematele liikumisvõimalustele ning tulevikus võib sundränne muutuda üha olulisemaks.

Teema raames viisin läbi 13 intervjuud inimestega, kes on Järva vallast kolinud välismaale elama. Intervjuud kinnitasid seda, et inimesed enamasti kolivad välismaale töö või seiklusjanu pärast. Kõik inimesed, keda intervjueerisin, soovitasid välismaale kolimist, et silmaringi laiendada. Enamik vastajatest igatsevad kõige rohkem perekonda ja Eesti toitu.

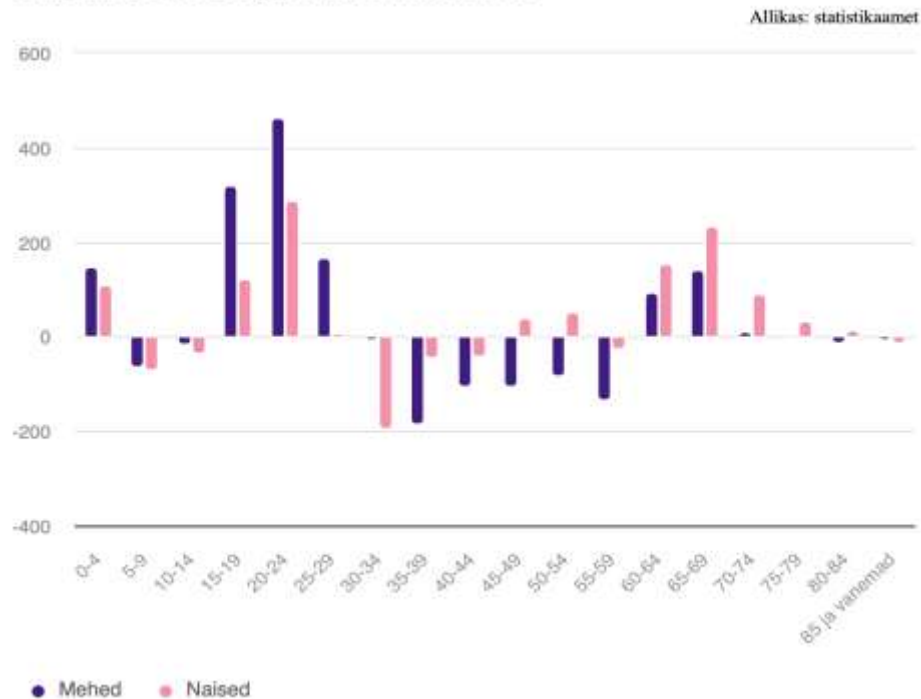
Viisin läbi küsitluse, mille postitasin Facebooki. Küsitluse eesmärk oli teada saada rohkemate inimeste kogemustest välismaal elades. Küsitlusele vastas 28 inimest. Kõige populaarsem riik, kuhu on kolitud, on Soome. Suurimaks põhjuseks, miks välismaale mindi, oli töö. Paljud vastajatest olid 20–25-aastased, kui nad Eestist lahkusid. Enamik vastajatest ütlesid, et välismaale kolides kõige vajalikum on keel ja julgus.

KASUTATUD MATERJALID

- Eesti Hää. 2010. Väljaränne peale taasiseseisvumist. – Eesti Hää, 19. juuni, lk 3.
- Aasmaa Gomes, T. 2025. Triin Aasmaa Gomesi elu Belgias. Kupper, G., intervjuu.
- Aleknavitšjus, A. 2025. Andrus Aleknavitšjus elu Soomes. Kupper, G., intervjuu.
- Cox, M. 2025. Malle Coxi elu Saksamaal. Kupper, G., intervjuu.
- Eesti statistika. Ränne. <https://h1.nu/1iKip>. 10.10.2025.
- Jakobson, M.-L. Rände ajalugu. <https://h1.nu/1iKi7>. 22.10.2025.
- Kalda, A. 2025. Aivar Kalda elu Soomes. Kupper, G., intervjuu.
- Kallasmaa, G. 2025. Gren Kallasmaa elu Austraalias ja Maltal. Kupper, G., intervjuu.
- Korb, A. 2014. Eestlased Venemaal: elud ja lood. Tartu.
- Krass, H. 2025. Helen Krassi elu Kuveidis. Kupper, G., intervjuu.
- Krass, R. 2025. Reelika Krassi elu Suurbritannias. Kupper, G., intervjuu.
- Kupper, J. 2025. Janno Kupperi elu Põhja-Soomes. Kupper, G., intervjuu.
- Lehtsaar, S. 2025. Sirli Lehtsaare elu Tenerifel. Kupper, G., intervjuu.
- Rände ajalugu. <https://h1.nu/1iKhM>. 21.10.2025.
- Päri, K. 2025. Ketrin Päri elu Maltal. Kupper, G., intervjuu.
- Seire, J. 2025. Jan Seire elu Austraalias. Kupper, G., intervjuu.
- Sõgel, R. 2025. Reet Sõgeli elu Oulus. Kupper, G., intervjuu.
- Tammaru, T., Hansen, V. Eesti väljarände ajalugu. <https://h1.nu/1iKj4>. 22.10.2025.
- Tauden, K. 2025. Keith Taudeni elu Austraalias. Kupper, G., intervjuu.

LISA 1. STATISTIKA 2024. AASTA VÄLISRÄNDESALDO SOO JA VANUSRÜHMITI, EESTI RÄNDAJATE ARV EUROOPA LIIDUS

Välisrändesaldo soo ja vanusrühmiti | 2024

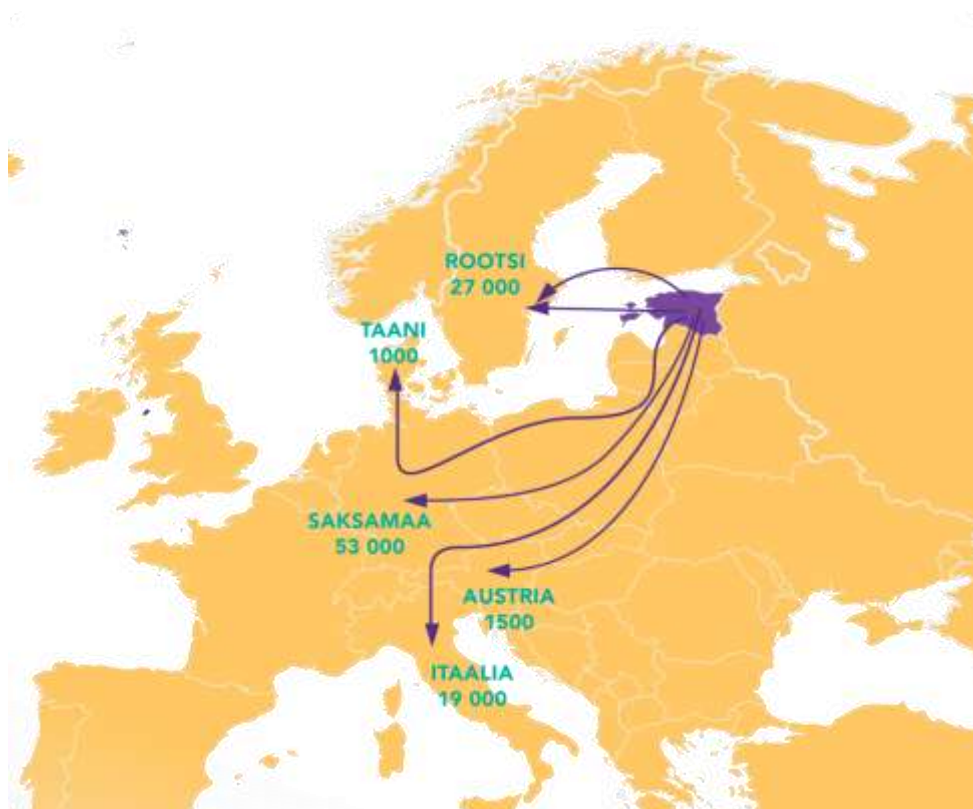

Välisrändesaldo soo vanusrühmiti (Statistikaamet, 2024)

Rändajate arv Eesti Euroopa Liidus (Humanrightsestonia)

LISA 2. RÄNDE SUUNAD

Eestlaste põgenemine läände (Humanrightsestonia)

LISA 3. KÜSIMUSTIK

Tere!

Mina olen Koeru Keskkooli 11.klassi õpilane Gleer Kupper ja teen oma uurimustööd teemal "Järva vallast välismaale kolinud eestlased". Oleksin väga tänulik, kui vastaksite mu küsimustikule.

Vanus?

Sugu?

- ☐ Naine
- ☐ Mees

Kas te elate hetkel või elasite kunagi välismaal?

- ☐ Hetkel
- ☐ Varasemalt elanud

Kui elate hetkel välismaal, kaua olete seal elanud?

- ☐ Alla 1 aasta
- ☐ 1–3 aastat
- ☐ 4–5 aastat
- ☐ 5–10 aastat
- ☐ Üle 10 aasta

Kui olete elanud välismaal, kaua seal elasite?

- ☐ Alla 1 aasta
- ☐ 1–3 aastat
- ☐ 4–5 aastat
- ☐ 5–10 aastat
- ☐ Üle 10 aasta

Kus riigis elate/elasite?

Kuidas sattusite välismaale?

- ☐ Töö
- ☐ Õpingud
- ☐ Pere või suhted
- ☐ Seiklus
- ☐ Muu:

Miks jäite välismaale elama?

Kui raske oli alguses uues riigis kohaneda?

Mis oli võõrasse riiki kolimise juures kõige raskem?

Kui vana olite, kui Eestist lahkusite?

- ☐ 15–18
- ☐ 18–20
- ☐ 20–25
- ☐ 25–30
- ☐ 30–35
- ☐ 35–40
- ☐ 40 +

Milliseid oskused on kõige vajalikumad välismaal hakkama saamiseks?

Kas soovitaksite noortel proovida elu välismaal?

- ☐ Jah, ikka soovitaksin
- ☐ Ei soovita

Põhjendage

Mis võiks Eestis muutuda, et inimesed tahaksid rohkem kodumaale jääda või naasta?

Mida te igatsete Eestist eemal olles?

- ☐ Pere ja sõpru
- ☐ Eesti keelt ja kultuuri
- ☐ Toitu
- ☐ Muu:

Kui palju te igapäevaselt eesti keelt räägite?

- ☐ Igapäevaselt
- ☐ Vahepeal
- ☐ Harva

Kui hästi valdasite kohaliku keelt riiki kolides?

- ☐ Vabalt
- ☐ Heal tasemel
- ☐ Keskmisel tasemel
- ☐ Algtasemel
- ☐ Ei osanud üldse

Kui hästi oskate kohaliku keelt nüüd?

- ☐ Vabalt
- ☐ Heal tasemel
- ☐ Keskmisel tasemel
- ☐ Algtasemel
- ☐ Ei oska üldse

LISA 4. INTERVJU KÜSIMUSED

Olen Koeru Keskkooli 11. klassi õpilane Gleer Kupper. Viin läbi uurimistööd teemal „Järva vallast välismaale kolinud eestlased “. Palun mind aidata, täites alljärgneva küsimustiku.

1. Mis on teie nimi?
2. Millal ja miks otsustasite Eestist välismaale kolida?
3. Mis riigis te hetkel elate?
4. Kas olete mõnes riigis veel elanud?
5. Kuidas kirjeldaksite esimesi muljeid uues keskkonnas?
6. Mida te Eestist kõige rohkem igatsete?
7. Kui palju te välismaal (riik, kus elate) eestlastega kokku puutute?
8. Kas teil on olnud raskusi kohaliku keelega?
9. Mis valdkonnas te töötate või millist eriala õpite?
10. Kas räägite eesti keelt igapäevaselt?
11. Kui tihti te Eestit külastate?
12. Kui tihti eestlased teil külas käivad?
13. Mida soovitaksite eestlasele, kes alles kaalub välismaale kolimist?
14. Kas tunnete, et välismaal olles on teie eestlase identiteet tugevnenud või nõrgenenud?
15. Mis on olnud suurim positiivne kogemus välismaal elades?
16. Mida soovitaksite eestlasele, kes plaanib samasse riiki kolida?
17. Kui mõtlete tulevikule, kas kujutate end pigem Eestisse naasmas või välismaal jätkamas?
18. Kas sooviksite veel midagi lisada oma kogemuse kohta?

Tänan vastamast!